

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT. 24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

BS/44/2003

OPINIE O DZIAŁALNOŚCI INSTYTUCJI POLITYCZNYCH

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, MARZEC 2003

Jedną z oznak kryzysu polskiego systemu politycznego jest to, że instytucje polityczne nie cieszą się wśród Polaków wystarczającym autorytetem. Nawet biorący udział w wyborach nie cenią ani wybranych przez siebie polityków, ani partii politycznych, na które głosowali. Krótkotrwale są również oczekiwania związane z nowo wybranymi władzami - nadzieje na poprawę sytuacji, o ile w ogóle były, po paru miesiącach maleją.

PARLAMENT

Najważniejsza spośród instytucji przedstawicielskich - parlament - zbiera wśród Polaków krytyczne opinie¹. Szczególnie źle oceniana jest działalność izby niższej: trzy razy więcej respondentów wystawia Sejmowi oceny negatywne, niż uważa, że działa on dobrze. Działalność Senatu nie jest aż tak źle postrzegana, jednak również w przypadku izby wyższej przewaga opinii krytycznych nad pozytywnymi jest niemal dwukrotna.

Luty przyniósł pogorszenie ocen obu izb parlamentu. Po odnotowanej w styczniu poprawie notowań odsetek badanych dobrze oceniających działalność Sejmu zmalał o 4 punkty (do 21%), jednocześnie nieco wzrosła (o 3 punkty - do 63%) liczba osób wyrażających opinie negatywne. Obecne notowania Sejmu nie są co prawda tak złe jak w grudniu ubiegłego roku, ale różnica w ocenach jest niewielka.

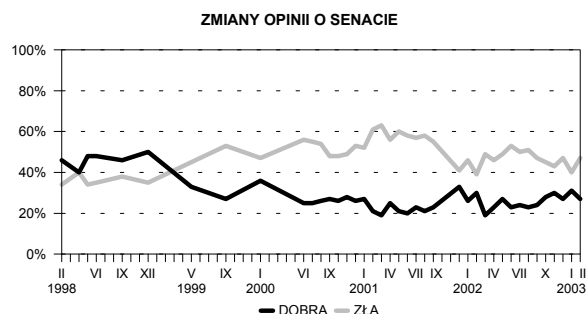
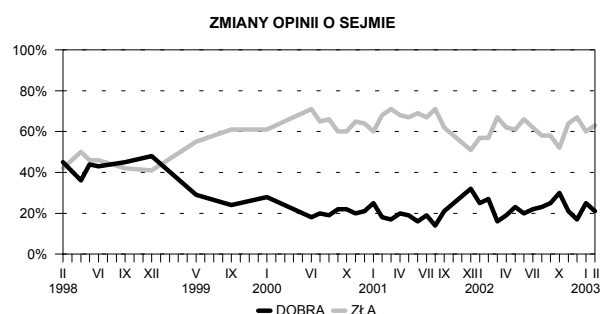
Mniej krytyczne są opinie o działalności Senatu, jednak również w przypadku tej izby zdecydowanie przeważają oceny negatywne. Zaledwie 27% ankietowanych dobrze ocenia pracę Senatu, blisko połowa zaś (47%) jest zdania, że pracuje on źle. W porównaniu ze

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (153) przeprowadzono w dniach 1-4 lutego 2003 roku na liczącej 1006 osób reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłych mieszkańców Polski.

styczniem opinie o działalności Senatu pogorszyły się wyraźniej niż oceny Sejmu. Odsetek badanych wyrażających opinie negatywne wzrósł o 7 punktów, jednocześnie zmalała (o 4 punkty) liczba osób, które uważają, że Senat pracuje dobrze.

Tabela 1

Oceniane instytucje	Oceny*	Wskazania respondentów według terminów badań														Zmiany od I do II 2003
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	
		2002												2003		
		w procentach														
Sejm	dobra	25	27	16	19	23	20	22	23	25	30	21	17	25	21	-4
	zła	57	57	67	62	61	66	62	58	58	52	64	67	60	63	+3
Senat	dobra	26	30	19	23	27	23	24	23	24	28	30	27	31	27	-4
	zła	46	39	49	46	49	53	50	51	47	45	43	47	40	47	+7
*Pominięto „trudno powiedzieć”																

Działalność Sejmu oceniana jest stosunkowo najprzychylniej przez sympatyków PSL, którzy jednak równie często wyrażają opinie pozytywne, jak i negatywne. Potencjalni wyborcy wszystkich pozostałych partii w większości wystawiają izbie niższej parlamentu złe oceny. Nawet wśród zwolenników SLD, partii mającej w tej kadencji najwięcej posłów w parlamencie, ponad połowa źle ocenia działalność Sejmu. Najbardziej krytyczni wobec poczynąń Sejmu w obecnym składzie są potencjalni wyborcy PO, Samoobrony i PiS.

Tabela 2

Elektoraty partii politycznych*	Jak Pan(i) ocenia działalność Sejmu ?		
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PSL	43	43	14
SLD	38	53	9
PiS	34	65	1
LPR	22	59	18
PO RP	20	70	10
Samoobrona	16	68	16
Niezdecydowani, na kogo głosować	15	67	18
Niezamierzający głosować lub niezdecydowani w tej sprawie	15	67	18
* Określone na podstawie deklaracji głosowania w potencjalnych wyborach parlamentarnych			

Działalność Senatu najlepiej oceniana jest przez elektorat SLD. Podzielone, choć z przewagą ocen pozytywnych, są także opinie wyborców PiS oraz PO. Wśród zwolenników pozostałych ugrupowań oceny pracy Senatu częściej są złe niż dobre. Najbardziej krytyczni wobec izby wyższej parlamentu są potencjalni wyborcy Samoobrony.

Tabela 3

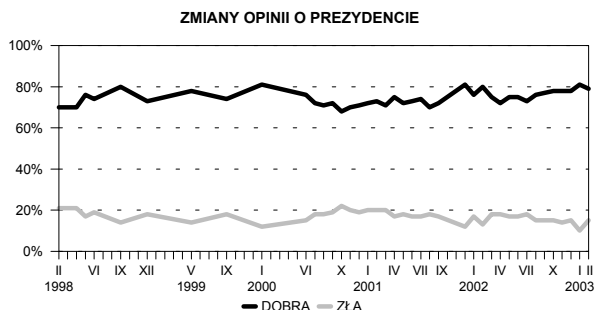
Elektoraty partii politycznych*	Jak Pan(i) ocenia działalność Senatu ?		
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PiS	49	44	8
SLD	43	32	25
PSL	40	46	14
PO RP	39	36	25
LPR	30	40	30
Samoobrona	21	63	16
Niezdecydowani, na kogo głosować	19	47	34
Niezamierzający głosować lub niezdecydowani w tej sprawie	21	52	27
* Określone na podstawie deklaracji głosowania w potencjalnych wyborach parlamentarnych			

PREZYDENT

Luty przyniósł również pogorszenie ocen urzędu prezydenta. Wprawdzie liczba osób wyrażających pozytywne opinie na temat jego działalności zmalała w minimalnym stopniu (o 2 punkty procentowe), jednak istotnie wzrósł (o 5 punktów) odsetek wystawiających oceny negatywne. Lutowe pogorszenie notowań nie zmienia faktu, że ogromna większość ankietowanych (79%) pozytywnie ocenia działalność Aleksandra Kwaśniewskiego.

Tabela 4

Oceniane instytucje	Oceny*	Wskazania respondentów według terminów badań														Zmiany od I do II 2003
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	
		2002												2003		
		w procentach														
Prezydent	dobra	76	80	75	72	75	75	73	76	77	78	78	78	81	79	-2
	zła	17	13	18	18	17	17	18	15	15	15	14	15	10	15	+5
*Pominięto „trudno powiedzieć”																

O tym, że prezydent dobrze wywiązuje się ze swoich obowiązków, w największym stopniu przekonani są potencjalni wyborcy PSL, SLD, PO i PiS. Najbardziej krytyczne w ocenie działalności prezydenta są elektoraty Samoobrony oraz LPR. Taki układ opinii od dłuższego czasu się nie zmienia.

Tabela 5

Elektoraty partii politycznych*	Jak Pan(i) ocenia działalność prezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego?		
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PSL	97	3	0
SLD	95	5	0
PO RP	92	8	0
PiS	91	8	1
LPR	70	19	12
Samoobrona	62	35	4
Niezdecydowani, na kogo głosować	78	12	10
Niezamierzający głosować lub niezdecydowani w tej sprawie	76	17	7

* Określone na podstawie **deklaracji głosowania w potencjalnych wyborach parlamentarnych**

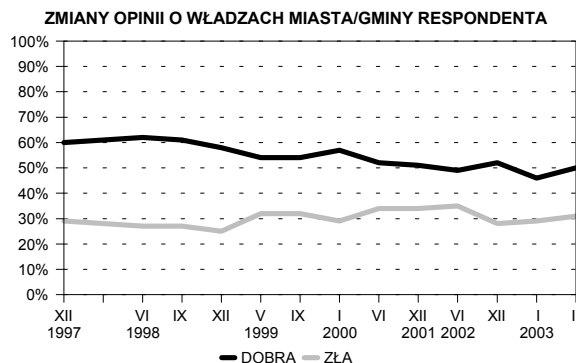
WŁADZE LOKALNE

Z dłuższej perspektywy oceny władz lokalnych są dość stabilne. Większa grupa Polaków wyraża pozytywne opinie o działalności władz swojego miasta lub gminy, niż wystawia im oceny negatywne. W lutym połowa ankietowanych (50%) dobrze oceniała pracę niedawno wybranych władz samorządowych, niemal jedna trzecia zaś (31%) wyrażała opinie krytyczne. W porównaniu z sytuacją sprzed miesiąca rejestrujemy zmiany w kierunku pewnej dychotomizacji ocen - wzrosły odsetki opinii zarówno pozytywnych (nieco wyraźniej), jak i negatywnych.

Tabela 6

Oceniane instytucje	Oceny*	Wskazania respondentów według terminów badań											Zmiany od I do II 2003
		IX 1998	XII 1998	V 1999	IX 1999	I 2000	VI 2000	XII 2001	VI 2002	XII 2002	I 2003	II 2003	
		w procentach											
Władze miasta/gminy	dobra	61	58	54	54	57	52	51	49	52	46	50	+4
	zła	27	25	32	32	29	34	34	35	28	29	31	+2

* Pominięto „trudno powiedzieć”

Wśród elektoratów partii politycznych najlepiej władze lokalne w swoim miejscu zamieszkania oceniają sympatycy PSL, a także, choć mniej wyraźnie, zwolennicy Samoobrony oraz PiS. Najbardziej krytyczni wobec władz lokalnych pozostają potencjalni wyborcy SLD.

Tabela 7

Elektoraty partii politycznych*	Jak Pan(i) ocenia działalność władz lokalnych w Pana(i) gminie, miejscowości?		
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PSL	81	14	5
Samoobrona	62	30	8
PiS	62	20	18
PO RP	57	36	7
LPR	53	17	30
SLD	45	35	20
Niezdecydowani, na kogo głosować	48	24	28
Niezamierzający głosować lub niezdecydowani w tej sprawie	44	35	21
* Określone na podstawie deklaracji głosowania w potencjalnych wyborach parlamentarnych			

Polityczne uwarunkowania ocen władz samorządowych wydają się jednak wtórne wobec zróżnicowań opinii w zależności od wielkości miejscowości, w której mieszka oceniający. Lepiej postrzegają działalność swoich władz lokalnych mieszkańcy wsi oraz najmniejszych miast, natomiast gorzej - mieszkańcy większych miast, w tym szczególnie liczących od 101 do 500 tys. ludności (w tej grupie odsetek ocen negatywnych jest nawet

nieco wyższy niż pozytywnych). Wydaje się, że właśnie przede wszystkim z tego powodu elektoraty partii mających duże poparcie na wsi - PSL i Samoobrony - relatywnie najlepiej oceniają władze lokalne, a wyborcy ugrupowań, które mają najwięcej zwolenników w większych miastach, pozostają wobec samorządów bardziej krytyczne.

Tabela 8

Miejsce zamieszkania	Jak Pan(i) ocenia działalność władz lokalnych w Pana(i) gminie, miejscowości?		
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Wieś	61	26	13
Miasto do 20 tys. mieszkańców	64	30	7
- od 20 do 100 tys.	41	32	28
- od 101 do 500 tys.	35	38	26
- 501 tys. i więcej	44	35	21

★

★

★

Luty przyniósł niewielkie pogorszenie ocen najważniejszych instytucji politycznych. Pogorszyły się i tak bardzo niskie notowania Sejmu, nieco wyraźniej stracił w opinii badanych Senat. Również działalność urzędu prezydenta oceniana jest nieco gorzej niż poprzednio. Jedynie oceny władz lokalnych nie zmieniły się jednoznacznie na gorsze - niedawno wybrane samorządy zdobyły nieco więcej opinii pozytywnych niż negatywnych.

Opracowała

Agnieszka CYBULSKA

A N E K S

Tabela 1. Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność **Sejmu?**

(%)

	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	21	63	16	1005
Płeć				
Mężczyźni	21	69	10	480
Kobiety	21	58	21	525
Wiek				
18-24 lat	21	56	23	155
25-34	25	56	18	182
35-44	21	70	10	162
45-54	15	73	11	216
55-64	21	63	17	128
65 lat i więcej	23	59	18	162
Miejsce zamieszkania				
Wies	18	62	20	369
Miasto do 20 tys.	19	68	13	96
20-100 tys.	30	57	13	224
101-500 tys.	21	64	15	180
501 tys. i więcej mieszk.	14	75	10	135
Wykształcenie				
Podstawowe	20	58	22	284
Zasadnicze zawodowe	18	67	16	232
Średnie	22	65	14	388
Wyższe	26	66	8	121
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	22	75	3	72
Prac. umysł. fiz. szczerbła	18	71	11	98
Pracownicy fiz. - umysł.	27	61	12	65
Robotnicy wykwalifikowani	25	60	15	82
Robotnicy niewykwalifik.	14	70	15	42
Rolnicy	31	59	10	33
Pracujący na własny rach.	20	77	3	55
Bierni zawodowo				
Renciści	16	61	23	101
Emeryci	22	62	16	178
Uczniowie i studenci	24	59	17	89
Bezrobotni	15	57	28	141
Gospodynie domowe i inni	23	56	21	45
Pracuje w:				
Inst. państw., publicznej	23	65	11	169
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	20	71	9	67
sekt. pryw. poza rolnict.	21	70	9	177
prywatnym gosp. rolnym	24	62	13	42
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	13	63	24	136
300-399	21	61	19	85
400-599	19	63	19	159
600-800	34	58	8	148
Powyżej 800 zł	23	66	12	151
Ocena własnych war. mater.				
Źle	14	69	17	318
Średnie	22	60	18	465
Dobre	28	62	10	219
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	27	55	18	52
Raz w tygodniu	21	65	15	472
1-2 razy w miesiącu	22	66	12	142
Kilka razy w roku	19	59	22	223
W ogóle nie uczestniczy	20	69	11	110
Poglądy polityczne				
Lewica	35	57	8	227
Centrum	18	71	11	310
Prawica	18	74	8	210
Trudno powiedzieć	14	51	35	255

Tabela 2. Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność **Senatu?**

(%)

	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	27	47	25	1005
Płeć				
Mężczyźni	30	51	19	480
Kobiety	25	44	31	525
Wiek				
18-24 lat	26	45	29	155
25-34	32	41	27	182
35-44	30	49	21	162
45-54	23	58	19	216
55-64	29	41	30	128
65 lat i więcej	25	45	29	162
Miejsce zamieszkania				
Wies	24	47	29	369
Miasto do 20 tys.	25	53	22	96
20-100 tys.	32	41	26	224
101-500 tys.	26	49	24	180
501 tys. i więcej mieszk.	30	52	18	135
Wykształcenie				
Podstawowe	22	46	33	284
Zasadnicze zawodowe	26	50	23	232
Średnie	27	50	22	368
Wyższe	42	36	22	121
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	41	42	16	72
Prac. umysł. niż. szczebla	33	50	17	98
Pracownicy fiz.-umysł.	26	56	19	65
Robotnicy wykwalifikowani	26	46	29	82
Robotnicy niewykwalifik.	20	53	27	42
Rolnicy	29	55	16	33
Pracujący na własny rach.	29	63	9	55
Bierni zawodowo				
Renciści	24	43	33	101
Emeryci	25	47	28	178
Uczniowie i studenci	35	39	25	89
Bezrobotni	20	43	37	141
Gospodynie domowe i inni	25	47	28	45
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	32	44	24	169
społec. właścicieli				
prywatnych i państwa	27	50	23	67
sekt. pryw. poza rolnict.	30	56	14	177
prywatnym gosp. rolnym	29	52	19	42
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	19	49	32	136
300-399	24	47	29	85
400-599	24	46	30	159
600-800	37	48	15	148
Powyżej 800 zł	33	45	21	151
Ocena własnych war. mater.				
Źle	19	54	27	318
Średnie	26	47	27	465
Dobre	41	38	21	219
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	34	38	28	52
Raz w tygodniu	29	48	23	472
1-2 razy w miesiącu	29	49	22	142
Kilka razy w roku	23	44	33	223
W ogóle nie uczestniczy	24	53	23	110
Poglądy polityczne				
Lewica	39	42	19	227
Centrum	31	49	20	310
Prawica	27	58	15	210
Trudno powiedzieć	13	41	46	255

Tabela 3. Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność **prezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego?**

(%)

	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	79	15	6	1004
Płeć				
Meżczyźni	81	15	4	480
Kobiety	78	14	7	524
Wiek				
18-24 lat	81	14	5	155
25-34	87	7	6	182
35-44	77	19	4	162
45-54	77	17	7	216
55-64	80	16	4	127
65 lat i więcej	76	15	9	162
Miejsce zamieszkania				
Wies	77	16	8	369
Miasto do 20 tys.	79	21	0	96
20-100 tys.	83	9	8	224
101-500 tys.	78	18	4	180
501 tys. i więcej mieszk.	84	13	3	134
Wykształcenie				
Podstawowe	74	16	10	284
Zasadnicze zawodowe	81	15	4	232
Średnie	79	17	4	367
Wyższe	89	7	4	121
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	91	7	1	72
Prac.umysł.hiz.szczebła	78	18	4	97
Pracownicy fiz.- umysł.	84	14	2	65
Robotnicy wykwalifikowani	88	10	2	82
Robotnicy niewykwalifik.	77	12	12	42
Rolnicy	70	26	4	33
Pracujący na własny rach.	74	21	5	55
Bierni zawodowo				
Renciści	77	18	5	101
Emeryci	74	17	9	178
Uczniowie i studenci	83	14	3	89
Bezrobotni	76	15	8	141
Gospodynie domowe i inni	87	4	9	45
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	84	12	4	169
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	82	11	7	67
sekt. pryw. poza rolnict.	81	17	2	177
prywatnym gosp. rolnym	63	34	3	42
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	74	19	7	136
300-399	83	8	9	85
400-599	78	16	6	159
600-800	84	12	4	148
Powyżej 800 zł	82	14	4	151
Ocena własnych war. mater.				
Źle	75	19	6	318
Średnie	81	12	7	464
Dobre	83	15	2	219
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	71	17	11	52
Raz w tygodniu	78	16	6	472
1-2 razy w miesiącu	73	19	7	142
Kilka razy w roku	87	9	4	223
W ogóle nie uczestniczy	82	15	3	110
Poglądy polityczne				
Lewica	89	10	1	227
Centrum	84	11	5	310
Prawica	73	24	3	210
Trudno powiedzieć	71	16	14	254

Tabela 4. Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność władz lokalnych w Pana(i) gminie, miejscowości?

(%)

	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	50	31	19	1005
Płeć				
Mężczyźni	49	34	17	480
Kobiety	50	28	22	525
Wiek				
18-24 lat	53	28	19	155
25-34	58	36	6	182
35-44	46	34	20	162
45-54	44	37	19	216
55-64	53	28	19	128
65 lat i więcej	46	19	35	162
Miejsce zamieszkania				
Wies	61	26	13	369
Miasto do 20 tys.	64	30	7	96
20-100 tys.	41	32	28	224
101-500 tys.	35	38	26	180
501 tys. i więcej mieszk.	44	35	21	135
Wykształcenie				
Podstawowe	53	21	26	284
Zasadnicze zawodowe	51	37	13	232
Średnie	49	33	18	368
Wyższe	41	37	21	121
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	45	37	18	72
Prac. umysł. fiz. szczebla	45	38	17	98
Pracownicy fiz.- umysł.	48	36	16	65
Robotnicy wykwalifikowani	48	41	11	82
Robotnicy niewykwalifik.	46	30	24	42
Rolnicy	90	10	0	33
Pracujący na własny rach.	35	51	14	55
Bierni zawodowo				
Renciści	50	23	26	101
Emeryci	46	24	31	178
Uczniowie i studenci	54	24	23	89
Bezrobotni	55	32	13	141
Gospodynie domowe i inni	60	21	19	45
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	43	38	19	169
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	52	35	13	67
sekt. pryw. poza rolnict.	44	42	14	177
prywatnym gosp. rolnym	75	22	4	42
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	53	28	19	136
300-399	64	20	16	85
400-599	46	30	25	159
600-800	52	36	12	148
Powyżej 800 zł	43	32	24	151
Ocena własnych war. mater.				
Źle	50	29	21	318
Średnie	50	33	18	465
Dobre	49	30	21	219
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	46	26	28	52
Raz w tygodniu	54	28	19	472
1-2 razy w miesiącu	49	33	18	142
Kilka razy w roku	47	34	19	223
W ogóle nie uczestniczy	44	37	20	110
Poglądy polityczne				
Lewica	51	34	15	227
Centrum	50	32	18	310
Prawica	53	32	15	210
Trudno powiedzieć	47	25	28	255